

בש"פ 5949/23 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 5949/23

לפני: כבוד השופט נ' סולברג

המבקשת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: פלוני

בקשת רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים, מיום 3.8.2023, בעמ"ת 2661-08-23, שניתנה על-ידי כבוד השופט א' דורות

תאריך הישיבה: י"ט באב התשפ"ג (6.8.2023)

בשם המבקשת: עו"ד ארז בן ארויה

בשם המשיב: עו"ד דניאל שמשילשווילי

החלטה

1. בקשת רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים, מיום 3.8.2023, בעמ"ת 2661-08-23 (השופט א' דורות), שבגדרה נדחה ערר המבקשת על החלטת בית משפט השלום בירושלים, מיום 27.7.2023, במ"ת 4764-04-23 (השופט ד' פולוק).

2. ביום 3.4.2023, הוגש נגד המשיב כתב אישום, המייחס לו עבירות של איומים, וכן עבירות של הפרת צו בית משפט שנועד להגן על אדם. לפי המתואר בכתב האישום, במועדים הרלבנטיים למרבית האישומים היו המשיב והמתלוננת נשואים - נישואין שבאו אל קיצם ביום 24.1.2023, שאז התגרשו, כשלהם ילדה משותפת, בת כשנתיים. עוד

עמוד 1

מתואר, ברקע האישומים, כי ביום 22.8.2022, קבע בית משפט השלום בירושלים כי הנאשם יורחק, ולא יצור קשר עם המתלוננת למשך 180 ימים, וכן קבע למשיב הרחקה מן הקטינה למשך 30 ימים (מ"י 22-08-42962). צווים דומים נוספים ניתנו במרוצת הזמן. בד בבד, נכנסה המתלוננת למקלט לנשים.

3. בימים 15.2.2023 ו-22.2.2023, כך מתואר, הגיע המשיב סמוך לבית אמה של המתלוננת, והשמיע איומים חמורים מאוד שהופנו הן כלפי אם המתלוננת, הן כלפי המתלוננת עצמה, שלא כדין, במטרה להפחידן או להקיטן. המשיב אמר, כי יגיע לראות את בתו הקטינה, חרף צו ההרחקה, אף אם יעצרו אותו שוב בשל כך. במעשיו אלה, כך נטען, הפר המשיב הוראה חוקית שניתנה כדין על ידי בית משפט.

4. לצד כתב האישום, הגישה המבקשת גם בקשה למעצר המבקש עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. לקראת הדיון התבקש שירות המבחן לערוך תסקיר בעניינו; וכך עשה. בתסקיר מיום 13.6.2023 צוין, כי "בסיכום הפרמטרים התרשמנו מרמת סיכון גבוהה מאוד [...] להפרה חוזרת של התנאים והתנהלות פוגענית כלפי המתלוננת". בתסקיר משלים, שנערך ביום 20.6.2023, נבחנו מפקחים שהוצעו, אך נמצא כי אלה אינם מתאימים למלאכת הפיקוח. יחד עם זאת צוין, כי משיחות נוספות שהתקיימו עם המשיב, עולה כי חל שינוי מסוים - לחיוב - בתפיסותיו ובמוטיבציה לפנות לטיפול. בשורה התחתונה, שירות המבחן לא בא בהמלצה על שינוי תנאי המעצר, אך ציין כי "במידה ובמעמד בית המשפט [המשיב] יבטא את רצונו להשתלב בטיפול כפי שביטא בפנינו, נבחן את התאמתו לטיפול כוללני במרכז 'בית נועם' [...] בתנאי פנימייה ובמסלול אשר יותאם עבורו". אשר על כן, בהחלטה מיום 21.6.2023, קבע בית משפט השלום כי נוכח המלצת שירות המבחן, אשר סטיה ממנה תיעשה רק במקרים חריגים, המשיב ישהה במעצר, מאחורי סורג ובריח, עד תום ההליכים בעניינו.

5. אחר זאת, הגיש ב"כ המשיב בקשה להורות לשירות המבחן לבחון את אפשרות שילוב המשיב ב'בית נועם' (להלן: המסגרת הטיפולית); בית המשפט נעתר לבקשה. סמוך לאחר מכן, הוגש תסקיר משלים, שבו צוין כי למבקש "יכולות להיתרם מטיפול"; נמסרה גם הודעה מטעם המסגרת הטיפולית, על כך שלאחר בחינת העניין, הוחלט גם לקבל את המשיב לטיפול. על יסוד התסקיר, בהחלטה מיום 24.7.2023, קיבל בית משפט השלום את הבקשה להורות על חלופת המעצר. בתוך כך, ציין בית המשפט, כי "יש בטיפול בבית נועם כדי להפחית את הסיכון של [המשיב] למתלוננת". בהחלטה נוספת, ואחרונה, מיום 27.7.2023, ולאחר שהתקבל תסקיר משלים שבו התייחס שירות המבחן לפרטים אחרונים באשר לשילוב המשיב במסגרת הטיפולית - הורה בית משפט השלום על העברתו לשם. עוד הוצא נגד המשיב צו הרחקה מן המתלוננת, ונקבע כי המשיב לא יצור עמה קשר בכל דרך - הן במישרין, הן בעקיפין, וזאת למשך כל תקופת שהותו במסגרת; ערבה להתחייבויות אלה, בערבות צד ג', אמו של המשיב.

6. המבקשת הודיעה כי תערור על ההחלטה, וכך אכן עשתה. הערר, שהוגש לבית המשפט המחוזי בירושלים - נדחה, בהחלטה מיום 3.8.2023. לאחר שסקר בפירוט את השתלשלות האירועים, ולאחר ששקל את מכלול הנסיבות, קבע בית המשפט המחוזי כי "אין להתערב בהחלטת בית משפט [השלום], המבוססת על המלצת שירות המבחן אשר מודע היה לחומרת כתב האישום ולמסוכנות". עוד הוסיף בית המשפט המחוזי תנאים בנוגע לערבויות, ואף קבע כי "כל יציאה מבית נועם חייבת להיות מדווחת באופן מידי למשטרה, לרבות לבית המשפט". את החלטתו חתם בית המשפט המחוזי כך: "על המשיב לקחת בחשבון כי ההחלטה לתת בו אמון הינה החלטה לא קלה וכי לתוצאות הפרת האמון ואי עמידה בתנאים יהיו משמעותיות חמורות בעתיד". לפיכך, דחה בית המשפט המחוזי את הערר, והורה על התייצבות המשיב ב'בית נועם' בהתאם לתוכנית.

7. המבקשת טוענת, כי המעשים המיוחסים למשיב "מלמדים על התנהגות אלימה ומאיימת, וכי אופי המעשים [...] מעל[ה] חשש ממשי כי המשיב יממש את איומיו ויפגע במתלוננת"; וכי הערכאות הקודמות לא יחסו משקל מספק לביטחונה של המתלוננת. עוד נטען, כי העניין מצדיק דיון ב'גלגול שלישי', לא רק מחמת שאלה עקרונית שמתעוררת לגבי היקף ההגנה הראוי על נשים מפני אלימות במשפחה, אלא גם משום שבתחום דיני המעצרים, ראוי ליתן רשות לערור אף במקרים חריגים שבהם מתקיימות נסיבות פרטניות, חריגות ומיוחדות, המצדיקות זאת; בכללן, למשל, מצב בו לא ניתן משקל ראוי לבטחון הציבור - כפי שאירע, לטענת המבקשת, בנדון דידן.

8. עיינתי בבקשה ובתגובה שניתנה לה, בתסקירים, בהחלטות שניתנו בהליכי המעצר עד כה, התלבטתי רבות עד אשר גמרתי בדעתי כי דין הבקשה - לדחייה. לא בנקל ניתן היתר לפרוץ את מחסום ה'גלגול השלישי' בבקשות רשות לערור לפי סעיף 53(א1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, ובית המשפט נעתר לבקשות אלה במשורה (ראו, מני רבים: בש"פ 5892/23 והב נ' מדינת ישראל (4.8.2023); בש"פ 3616/23 מחארה נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (29.5.2023); בש"פ 5984/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (14.8.2018)). בראי אמות מידה אלה, איני סבור כי יש מקום להיעתר לבקשה וליתן למבקשת רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי.

9. תחילה, יש לדחות את טענת המבקשת כי נחוץ "שבית משפט נכבד זה ישמיע קולו וינחה את בתי המשפט דלמטה בדבר ההגנה הראויה לנשים מפני אלימות במשפחה". באינספור פסקי דין והחלטות גינה בית משפט זה, בקול רם וברור, את התופעה של אלימות במשפחה, את ההכרח ליתן מענה משפטי הולם, ועמד על החובה להגן על נשים מפני אלימות שכזו (ראו מהעת האחרונה: ע"פ 1188/23 אלעמורי נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (16.7.2023); עוד ראו: דנ"פ 3371/98 אזואלוס נ' מדינת ישראל, נד(4) 515 (2000) בע"מ 7272/10 פלוני נ' פלוני, פסקה 36 (7.1.2014); ע"פ 1421/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 25 (18.7.2012)). גם עיון בהחלטותיהן של הערכאות הקודמות, מעלה כי ראו בחומרה רבה את האיומים לביצוע מעשי אלימות במשפחה. ברי אפוא, כי עניין זה רחוק מלעורר שאלה עקרונית, שהעיסוק בה ישיא תרומה כללית; הדברים ידועים וברורים, ותועלתה של חזרה נוספת על המובן מאליו - אינה מצדיקה מתן רשות לערור.

10. גם הטעם השני שהעלתה המבקשת, כהצדקה למתן רשות לערור - אינו מתקיים; איני סבור שבערכאות הקודמות לא ניתן משקל ראוי לבטחון הציבור. אכן, כדברי המבקשת, מהתסקירים עולה כי קיימת מסוכנות. ברם, הפה שקבע זאת - שירות המבחן - הוא גם הפה שהמליץ על החלופה במסגרת הטיפולית. הלכה למעשה, דורשת המבקשת כי נערוך 'פליגין דיבורא' בעמדתה של עורכת התסקירים: את קביעותיה השליליות על המשיב - נאמץ, ואת המלצותיה להעבירו לחלופה במסגרת הטיפולית - נדחה. סבורני, כי דרך זו אינה יפה לנסיבות המקרה הנוכחי, בו נכון לנו לראות את תמונת התסקיר בכללותה, בבחינת "גם אַת הַטּוֹב נִקְבֵּל" (איוב ב, י). בהתאם לעמדת שירות המבחן, כמו גם זו של גורמי המסגרת הטיפולית הנדונה, כאשר מדובר במי שמצוי במקום, במסלול המשולב, הרי שכל יציאה בלתי מורשית משטח המסגרת מתגלית עד מהרה, ומדווחת על-ידי הצוות למשטרה. גם אם הדבר אינו מאיין כליל את הסיכון הנשקף, יש בו כדי ליתן מענה שיכול להניח את הדעת מפני החשש.

11. חשוב להזכיר: מן ההליכים הרבים שפורטו לעיל עולה, כי לבית משפט השלום לא אצה הדרך לשחרר את המשיב לחלופת מעצר. טרם הגיעו למסקנה זו, קיים בית משפט השלום מספר דיונים, בחן חלופות שונות, ואף הותיר

את המשיב במעצר לתקופה לא מבוטלת. כל זאת, עד שמצא כי חלופת המעצר ראויה. בכך, עשה בית משפט השלום מלאכתו נאמנה, ולא מצאתי שנפל בה פגם; הוא הדין גם לגבי בית המשפט המחוזי, בשבתו כערכאת הערר.

12. לפני סיום, מוצא לנכון אני להצטרף לדברי בית המשפט המחוזי, שלפיהם "על המשיב לקחת בחשבון כי ההחלטה לתת בו אמון הינה החלטה לא קלה וכי לתוצאות הפרת האמון ואי עמידה בתנאים יהיו משמעותיות חמורות בעתיד"; אף לחזקם. רשמתי לפני את אשר אמר המשיב בדיון שהתקיים, ונראה שניתן לומר, בזהירות המתחייבת, כי יש תקווה לצעדים של ממש בניסיון לעלות על דרך המלך. לצד זאת, יזהר המשיב וידע, כי כל הפרה של תנאי מן התנאים - תביאו לאלתר אל בית המעצר.

בקשת הרשות לערור נדחית אפוא בזאת. המשיב יועבר ל'בית נועם', בהתאם לקביעותיהן של הערכאות הקודמות, במסלול המשולב, דהיינו: בחלופה סְגָרָת וּמְסֻגָרָת - אֵין יוֹצֵא וְאֵין בָּא. למען הסר ספק יובהר, כי חל איסור מוחלט על המשיב לצאת מן המקום, לחופשה או מכל טעם אחר; אם יפר תנאי מן התנאים הוא צפוי לחזור אל מאחורי סורג ובריח.

ניתנה היום, כ"ב באב התשפ"ג (9.8.2023).

שׁוֹפֵט